

Mapa Olsztyńskich Organizacji

Opracowanie wstępne

Olsztyn, wrzesień 2022

Projekt realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Wstęp

Niniejszy dokument jest opracowaniem wstępnym, zarysującym koncepcję serii spotkań zaplanowanych przez **Fundację Warsztat Zmiany**, prowadzących do stworzenia *Mapy Olsztyńskich Organizacji*. Mapa będzie budowana zarówno pod kątem realizowanych przez organizację pozarządową miasta Olsztyna działań jak i pomysłów, idei i propozycji kierunków rozwoju wspólnych działań, służących łączeniu potencjałów i lepszemu wykorzystaniu zasobów sektora społecznego.

W toku pracy nad dokumentem przeanalizowano również *Diagnozę kondycji, potrzeb i oczekiwań organizacji pozarządowych Miasta Olsztyna. Raport z badań społecznych, przeprowadzonych w 2020 roku w ramach projektu „ROPMO skutecznym rzecznikiem olsztyńskiego III sektora”, współfinansowanego ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, do którego odwołujemy się w pierwszej części niniejszego opracowania.

Cześć I. Informacje z „Diagnozy”

W mieście Olsztyn, na przestrzeni lat 2015-2019, obserwowany był wzrost liczby organizacji pozarządowych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Ogólna liczba podmiotów społecznych wzrosła o 4% - z 1009 do 1052 podmiotów, co obrazuje tabela poniżej. Przy czym warto zauważyć, że stała tendencja rosnąca dotyczyła fundacji, zaś dynamika wzrostu ich liczby była wyższa niż w przypadku stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych opartych na formule zrzeszenia.

Tabela 1. Organizacje pozarządowe mające siedzibę w Olsztynie widniejące w REGON w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Fundacje	196	218	236	239	256
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	813	836	863	787	796
Ogółem	1009	1054	1099	1026	1052

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

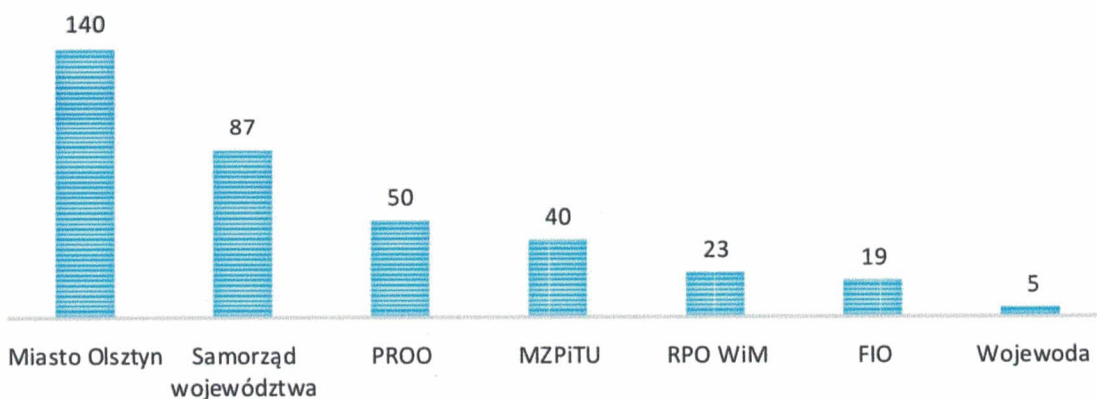
Powyższe trendy zostały utrzymane w kolejnych dwóch latach, pomimo pandemii wirusa COVID-19. W 2021 r. liczba stowarzyszeń figurujących w REGON z terenu miasta Olsztyna wzrosła do 803, natomiast liczba fundacji – do 287; łączna liczba

organizacji wzrosła więc do 1090 podmiotów (źródło: publikacja Urzędu Statystycznego w Olsztynie, *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim w 2021 r.*).

Wzrost ilości organizacji może wynikać z różnych czynników, zarówno z napływu nowych mieszkańców do miasta; aktywizacji mieszkańców ogółem; zmiany form działania poszczególnych członków wcześniej istniejących organizacji (zmiana organizacji); ale również pozostawania w rejestrach GUS podmiotów nieaktywnych, nie prowadzących faktycznej działalności, które „sztucznie” zawyżają statystyki.

Diagnoza kondycji, potrzeb i oczekiwań organizacji pozarządowych Miasta Olsztyna. Raport z badań społecznych ukazuje ponadto tendencje w zakresie pozyskiwania środków finansowych na prowadzone przez stowarzyszenia i fundacje działania. Wydać w nich wyraźnie, iż głównym źródłem dotacji są środki samorządu lokalnego (z budżetu Miasta Olsztyn).

Wykres 1. Liczba organizacji pozarządowych aplikujących w 2019 roku o dotacje z wybranych źródeł

Źródło: opracowanie własne

Powyżej przedstawione dane korespondują z ogólnopolskim trendem pozyskiwania przez organizacje pozarządowe dotacji w samorządach niższego szczebla, które są „bliżej” organizacji. Chociaż jest to powszechne zjawisko, jednak może prowadzić do niestabilności finansowania w związku z licznymi problemami wspólnot samorządowych, w obecnej sytuacji gospodarczo-politycznej.

Kolejnym elementem przeprowadzonej diagnozy było zdiagnozowanie głównych grup odbiorców i uczestników działań organizacji. Na czele zainteresowania podmiotów obywatelskich w mieście ujawniły się lokalne społeczności – prawie 72% wskazań, dzieci i młodzież - 68 %, w nieco mniejszym stopniu osoby starsze i rodziny.

Tabela 2. Główni odbiorcy i uczestnicy działań organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
lokalna społeczność	51	71,8%
dzieci i młodzież	48	67,6%
osoby starsze	31	43,7%
rodziny	28	39,4%
organizacje pozarządowe i ich przedstawiciele	22	31,0%
osoby z niepełnosprawnościami, chorujące	18	25,4%
przedstawiciele wybranych branż i zawodów	14	19,7%
osoby ubogie, bezdomne	9	12,7%
osoby bezrobotne	5	7,0%
osoby uzależnione	4	5,6%
inne	9	12,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Cytowane wyniki wskazują, iż najważniejsze grupy docelowe dla lokalnych organizacji społecznych w Olsztynie odpowiadają trendom ogólnopolskim. Wnioskować można, iż trend w roku 2022 jest utrzymany, jednak pojawiają się też organizacje działające stricte w zakresie przyrodniczym i ekologicznym, co odzwierciedla zarówno ogólnooświatowe trendy uwrażliwienia na sprawy ochrony przyrody, jak również stanowi odpowiedź mieszkańców i aktywistów na działania samorządów w tym zakresie.

Warto również przywołać – za *Diagnozą kondycji, potrzeb i oczekiwań organizacji pozarządowych Miasta Olsztyna* – główne obszary/dziedziny działań olsztyńskich organizacji. Zaprezentowano je w tabeli poniżej.

Tabela 3. Główne dziedziny działalności organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
edukacja i wychowanie	35	49,3%
aktywizacja i rozwój społeczności lokalnych	31	43,7%
kultura i sztuka, dziedzictwo narodowe	22	31,0%
kultura fizyczna i sport	18	25,4%
turystyka, rekreacja, hobby	18	25,4%
działalność charytatywna	16	22,5%
pomoc społeczna i usługi socjalne	14	19,7%
ochrona zdrowia	12	16,9%
wsparcie organizacji pozarządowych	9	12,7%
działalność międzynarodowa	8	11,3%
prawo i jego ochrona, partycypacja obywatelska, demokracja, prawa człowieka	5	7,0%
bezpieczeństwo, ratownictwo, obronność	5	7,0%
rynek pracy, aktywizacja zawodowa	4	5,6%
sprawy branżowe, pracownicze	1	1,4%
inne	13	18,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W tym przypadku, zarówno działania edukacyjno-wychowawcze (kierowane do dzieci i młodzieży) jak również aktywizacja i rozwój społeczności lokalnych, stanowią „trzon” działań olsztyńskich organizacji. Wnioskować można, iż wspomniane powyżej już trendy ogólnopolskie mają swoje wierne odzwierciedlenie w olsztyńskich realiach. Ww. dziedziny są obszarami ważnymi społecznie. Jedyną zmianą, która zauważamy, jest silniejsze wyeksponowanie zagadnień ekologicznych, które w ostatnich dwóch latach zyskały większe znaczenie wśród obszarów zaangażowania obywatelskiego - zarówno poprzez działania organizacji pozarządowych jak i grup nieformalnych.

Cześć II Spotkanie organizacji

W ramach opracowywania niniejszego dokumentu przeprowadziliśmy spotkanie warsztatowe pod hasłem „TworzyMy Mapę Olsztyńskich Organizacji”, które odbyło się **14 września 2022 r.** w siedzibie Biura Dzielniczy Zatorze (budynek CEiIK) w Olsztynie. Spotkanie to stanowiło jedno z działań projektu „Olsztyńskie Zatorze też może. Pilotaż oddolnego zarządzania dzielnicą” realizowanego przez Fundację Warsztat Zmiany we współpracy z Gminą Miasto Olsztyn, przy wsparciu z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Plakat z wydarzenia

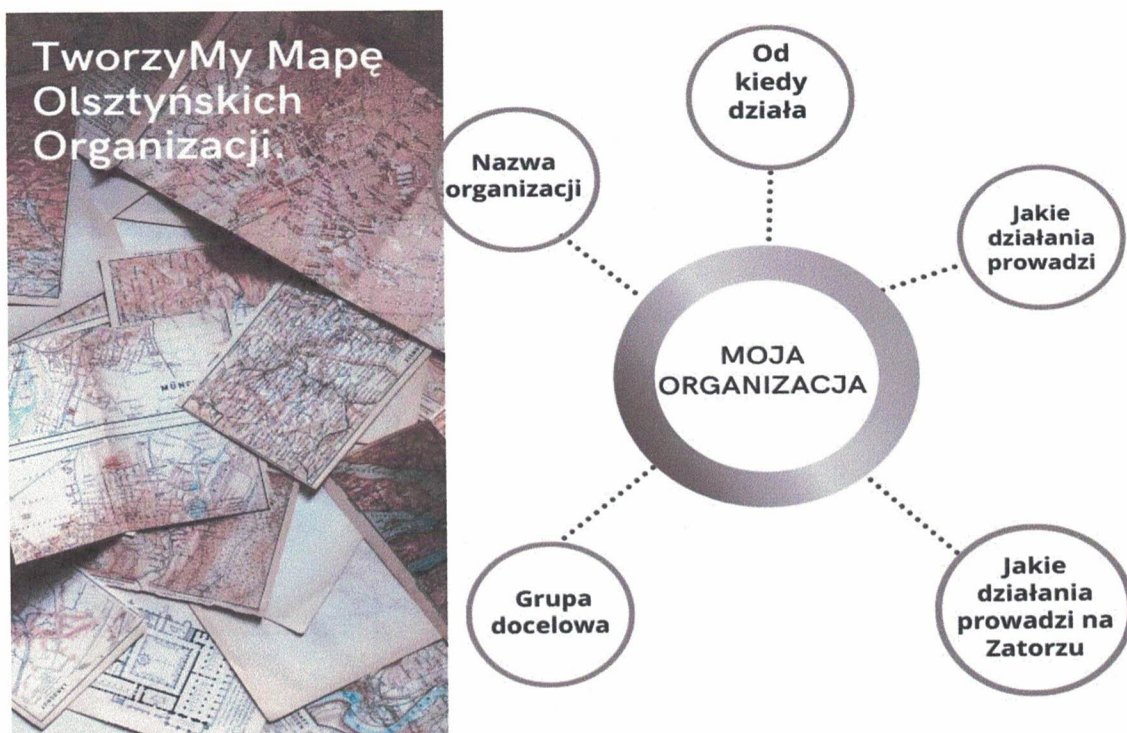
W spotkaniu brało udział przedstawiciele 7 organizacji pozarządowych z terenu miasta Olsztyna. Frekwencja, w porównaniu do wartości liczbowych wymienionych w I części opracowania, nie jest statystycznym wyznacznikiem. Głównym założeniem organizatorów spotkania było rozpoczęcie procesu tworzenia mapy działań, jak również sieciowanie organizacji i grup nieformalnych z terenu miasta, które mogą w przyszłości stanowić „trzon” działań wspólnych, zachęcić inne organizacje do współpracy czy choćby podzielić się informacjami w toku zaplanowanych spotkań.

Spotkanie zostało realizowane w podziale na 2 etapy:

I etap „Moja organizacja”

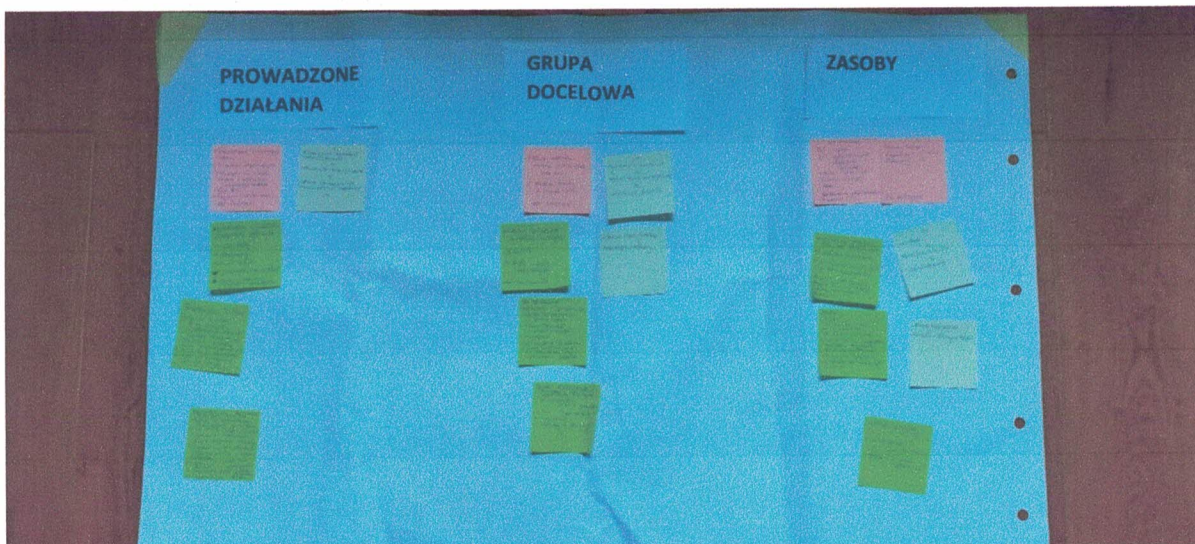
Etap „Moja organizacja” stanowiło przedstawienie organizacji w określonej formule:

- nazwa organizacji;
- od kiedy działa;
- grupa docelowa;
- jakie działania prowadzi;
- jakie działania prowadzi na terenie Dzielnicy Zatorze (Osiedla: Podleśna, Wojska Polskiego, Zatorze i Zielona Górka).

Na podstawie prezentacji własnych przedstawicieli poszczególnych organizacji, sporządzono „flip”, na którym przedstawiono prowadzone działania w 3 obszarach:

- > Prowadzona działalność
- > Grupa Docelowa
- > Zasoby

Spis zebranych informacji:

Prowadzone działania				
<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja wzajemnego wsparcia. - Prowadzenie rehabilitacji. - Włączenie się w akcje związane z profilaktyką i diagnostyką wykrycia raka piersi. - Dyżury w siedzibie klubu OTA Amazonki 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie seniorów: * rady seniorów, *wolontariat senioralny, *wsparcie samotnych seniorów i rodzin niesamodzielnych. - Aktywizacja zawodowa. - Wsparcie organizacji członkowskich. - Animacja społeczna. - Wsparcie uchodźców z Ukrainy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dążenie do wprowadzenia standardów dot. zieleni na terenie Miasta Olsztyna - Dążenie do ustanowienia nowych pomników przyrody. - Włączanie się do „zielonych inicjatyw”, doraźne inicjowanie. - Dążenie do konsolidacji informacji o wydarzeniach dot. szeroko pojętej przyrody. - Inicjatywy w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> Edukacja w zakresie kompetencji cyfrowych: - warsztaty - Webinary - Szkolenia - Przestrzeń sąsiedzka. - Pomoc w realizacji projektów lokalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Interwencje dotyczące ochrony przyrody - Edukacja ekologiczna. - Czynne działania na rzecz ochrony przyrody.

Grupa Docelowa					
- Osoby dotknięte chorobą nowotworową. - Młodzież, kobiety w różnych wieku.	- Dzieci i młodzież w wieku szkolnym. - Dorośli. - NGO i grupy nieformalne. -Nauczyciele	- Społeczność lokalna. - Przedstawiciele przyrody. - Urzędnicy, - NGO'sy.	- Lokalni liderzy/liderki - Samorząd lokalny	- Mieszkańcy Olsztyna zaangażowani w ochronę przyrody - Inne organizacje - Urzędnicy i organy decyzje	- Seniorzy i ich rodziny - Osoby powracające na rynek pracy - Wolontariusze - Uchodźcy - Organizacje społeczne działające na polu polityki społecznej - Społeczność lokalna

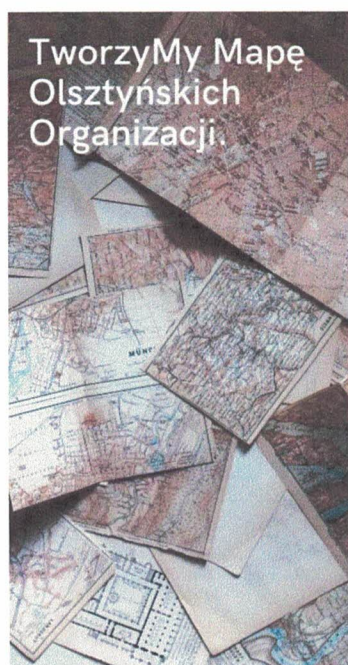
Zasoby					
- 150 członków - 20 wykwalifikowanych wolontariuszek/ochotniczek - Siedziba, w której można uzyskać informacje, wsparcie - Zatrudnieni rehabilitanci (z 1%) -Materiały edukacyjne	-Przestrzeń pracownik przy ul. Gietkowskiej -Mobilna pracownia - 6 członków zespołu w Olsztynie (w tym 4 edukatorów) - Sprzęt: ploter laserowy, frezarki, CNC, sprzęt stolarski, kamery, studio	-Wiedza -Determinacja - Kontakty	-Biuro -ok. 60 organizacji z województwa - ok. 30 pracowników - Kompetencje w zakresie realizacji projektów, animacji społecznej - Specjaliści pracującymi z osobami potrzebującymi wsparcia	- Radny Rady Miasta - Eksperti z różnych branż	- Członkowie - Wolontariusze - praca w „czynnie społecznym”

	nagrań, VR, drukarki 3D				
--	----------------------------	--	--	--	--

II etap „Mapa Działań”

W drugim etapie spotkania, obecni przedstawiciele organizacji wraz z moderatorką rozpoczęli prace nad tworzeniem „Mapy Działań”, na podstawie 4 przenikających się obszarów:

- Obszar działania (dziedzina).
- Grupa docelowa.
- Działania.
- Projekty.

Spis zebranych informacji:

W toku pracy warsztatowej, wyłoniły się pierwsze obszary i grupy docelowe:

Obszary (dziedziny)						
Środowisko przyrodnicze	Seniorzy (działania na rzecz grupy)	Młodzież (działania na rzecz grupy)	Współpraca z biznesem	Integracja 3 sektora	Mieszkańcy	Edukacja
Ekologia				Sieciowanie	Wsparcie sąsiedzkie	
				Wykorzystanie	Sprawy	

				potencjału 3 sektora	miejskie	
					Poligon społeczny	
					Włączenie społeczne	

Grupy docelowe				
Mieszkańcy			Biznes	Organizacje
Nowi mieszkańcy Miasta	Seniorzy	Młodzież	(przedsiębiorcy)	pozarządowe

W toku pracy z grupą postanowiono, iż obszary działania i projekty należy połączyć w jeden. Dyskusja mocno opierała się o obszary działań (dziedziny), stąd poniższy obszar skierowano do dalszej pracy (na następne spotkanie, zaplanowane na przełom października/listopada br).

Działania, projekty				
„włączanie” biznesu				

Ponadto w toku pracy wyłonił się pierwszy z obszarów horyzontalnych, który roboczo określono „**informacją**”, na który składałyby się zadania/działania dotyczące rozpowszechniania informacji o prowadzonych przez fundacje i stowarzyszenia działaniach – zarówno wśród mieszkańców miasta, instytucjach oraz wśród organizacji pozarządowych. Informator w pierwszej fazie pracy koncentruje się na narzędziach internetowych, np. platformie internetowej, ale również na badaniu kanałów dotarcia do przedstawicielek i przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Wnioski i rekomendacje:

W dalszej pracy z chętnymi do współpracy organizacjami pozarządowymi należy przeprowadzić kolejne spotkania z cyklu „**TworzyMy** Mapę Olsztyńskich organizacji”, aby kontynuować pracę nad kompleksową „**Mapą Działań**” będącą zbiorem pomysłów na oddolne inicjatywy i projekty, zarówno dla organizacji uczestniczących w procesie, organizacji pozostających w charakterze obserwatorów, czy grup nieformalnych.

Istotne będzie włączenie przedstawicieli kolejnych fundacji i stowarzyszeń mających siedzibę i prowadzących działalność na terenie Olsztyna. Ponadto stworzono ogólnodostępny dokument, aby ułatwić osobom zainteresowanym wyrażenie swojej opinii poprzez dodanie stosowanego komentarza, bądź treści ważnych dla trzeciego sektora Miasta Olsztyna.

Link do dokumentu:

https://docs.google.com/document/d/1SzNeWu4E0TX59yuyrjCx_MFJaib-rm9q_vHcbG9Jqpw/edit

Rekomendowane jest ponadto włączenie w proces tworzenia i promowania Mapy kluczowych interesariuszy reprezentujących organizacje społeczne, takich jak Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna, Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego (strona społeczna), a także sieci i federacje zrzeszające olsztyńskie organizacje. Wymienione wyżej podmioty mogą być współtwórcami jak i późniejszymi użytkownikami Mapy, a zarazem wspomóc proces sieciowania i integrowania trzeciego sektora w mieście.

Opracowała Anna Maria Nadgrabska

